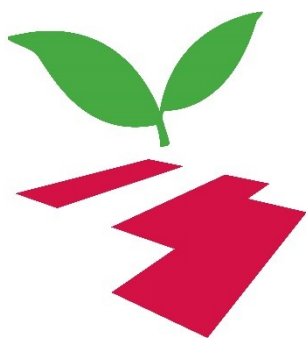

Eerste Begrotingswijziging 2023

GEMEENTE

Lansingerland

Corsanummer: T22.07195

Inhoud

Hoofdstuk 1: Aanleiding	3
Hoofdstuk 2: Overzicht vastgestelde Begroting 2023-2026	3
Hoofdstuk 3: Overzicht van de posten in de 1 ^e BW 2023	5
Hoofdstuk 4: Aanpassingen die samenhangen met de begrotingsbehandeling	7
- Gemeentefonds, verwerking Septembercirculaire 2022 voor de jaren 2023 en verder	7
- Aanpassing stelpost CAO ambtenaren 2023 van 3% naar 6% (€ 1.381.000)	7
- Aanvulling materiële budget extra BOA's (structureel € 52.000)	7
- Gratis OV voor ouderen (incidenteel € 90.000)	7
- Lokaal preventieakkoord (structureel € 70.000)	8
- Toedeling formatie naar de diverse beleidsvelden en teams	8
Hoofdstuk 5: Financiële bijstellingen	11
Correcties functieherwaardering (€ 73.000)	11
Griffieplan 2023 (€ 20.000)	11
Maatschappelijk vastgoed, bijstelling aanbestedingsbedragen (€ 53.000)	11
Autonome ontwikkelingen in sociaal domein	11
- Wmo: Hulp bij Huishouden (€ 419.000 in 2023 aflopend tot € 234.000 in 2026, voordelig)	11
- Wmo: Begeleiding (€ 287.000 in 2023 oplopend tot € 305.000 in 2026, voordelig)	12
- Jeugd met een beperking (€ 740.000 in 2023 oplopend tot € 890.000 in 2026, nadelig)	12
Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid	12
Hoofdstuk 6: Budgettaire risico's en mogelijke dekking	13
Indexering gemeenschappelijke regelingen	13
Stijgende kosten voor inhuur	13
Stijgende kosten door o.a. inflatie en nieuwe CAO voor ambtenaren	13
Mogelijke financiële dekking	14
Decembercirculaire 2022	14

Eerste Begrotingswijziging 2023

Hoofdstuk 1: Aanleiding

Uw raad stelde de Begroting 2023-2026 vast in de raadsvergadering van 3 november 2022. De Begroting is voor het jaar 2023 structureel in evenwicht en de Provincie Zuid-Holland heeft vastgesteld dat we daarmee voldoen aan de criteria voor repressief toezicht, de normale situatie (zie raadsbrief U22.06011). Daarmee kan het college binnen de door u gestelde kaders de begroting uitvoeren.

Eerste Begrotingswijziging 2023

In de raadsbrief: 'Septembercirculaire Gemeentefonds 2022 in relatie tot Begroting 2023-2026' (kenmerk U22.04839 van 11 oktober 2022) is aangegeven dat de verwerking van de financiële effecten uit deze circulaire voor de jaren 2023 en verder in een eerste begrotingswijziging (verder: 1^e BW 2023) aan de raad zal worden voorgelegd. College en uw Raad constateerden dat de septembercirculaire aanzienlijk positiever uitvalt dan eerdere circulaire, mede ter compensatie van de hogere inflatie die ook voor gemeenten voor hogere lasten zorgen. Daarnaast zijn er tijdens de begrotingsbehandeling besluiten genomen met aanvullende financiële consequenties. Tot slot is er een aantal financiële bijstellingen die onoverkomelijk zijn. Beide maken ook onderdeel uit van de begrotingswijziging. Door vaststelling van deze 1^e BW 2023 zijn de financiële kaders voor de uitvoering van de begroting 2023 en de meerjarenraming 2024-2026 weer vroeg in het begrotingsjaar actueel en wachten we niet tot de Zomerrapportage 2023. Deze werkwijze sluit aan bij de nieuwe bestuurscultuur die het college en uw Raad voor staan. We informeren tijdig over financiële ontwikkelingen en stellen zo snel mogelijk de begroting gedurende het begrotingsjaar formeel bij.

Het college neemt de zekere afwijkingen groter dan € 100.000 mee

In de 1^e BW 2023 verwerkt het college, naast de effecten van de Septembercirculaire, ook de effecten van de door uw Raad bij het vaststellen van de begroting aangenomen amendementen en moties. Daarnaast stelt het college een aantal budgettaire mutaties voor, die zonder de 1^e BW 2023 pas in de zomerrapportage zouden zijn meegenomen. In de 1^e BW 2023 neemt het college de nu reeds bekende en zekere afwijkingen groter dan € 100.000 mee. Die zekerheid definiëren wij als over het onderwerp reeds een collegebesluit is genomen (bijvoorbeeld mutaties bij de Slotwijziging 2022 met een structureel effect voor 2023 en verder) of dat het de uitkomst is van een afgeronde aanbesteding. Ook informeren wij u over de middelen die het Rijk aan Lansingerland in 2023 ter beschikking stelt voor de uitvoering van het Klimaat- en Energiebeleid. Tot slot melden wij uw Raad een drietal financiële risico's (nog niet gekwantificeerd) die mogelijk de komende maanden zullen opspelen. Al met al betekenen deze posten dat de 1^e BW 2023 verder gaat dan alleen maar technisch noodzakelijke aanpassingen en daarmee niet beleidsarm van karakter is.

Onderbouwing inzet groeibudget voor capaciteit

Overeenkomstig het door de Raad aangenomen amendement A2022-52, bevat de 1^e begrotingswijziging ook de onderbouwing van de inzet van het groeibudget 2023 voor de organisatie. Met het door de Raad aangenomen amendement A2022-52 'Formatie volgt beleid voor een sterke organisatie' is de jaarlijkse stapsgewijze groei in het groeibudget voor de organisatie vanaf 2024 teruggedraaid. Met de structurele groei in 2023 stemde de Raad wel in. In de 1^e BW 2023 licht het college toe op welke plaatsen in de ambtelijke organisatie extra capaciteit absoluut nodig is om de door uw Raad ingestelde ambities en doelen te kunnen blijven realiseren. Wij gaan daar op teamniveau (en beleidsveld) in bij de posten van deze begrotingswijziging.

Hoofdstuk 2: Overzicht vastgestelde Begroting 2023-2026

De financiële aansluiting tussen de in oktober aangeboden begroting en de door uw Raad op 3 november 2022a vastgestelde begroting is als volgt:

Begroting vóór 1e BW 2023				
Bedragen x €1.000 (-teken is kosten en +teken is dekking)	2023	2024	2025	2026
Begrotingssaldi in aangeboden begroting	158	-1.283	-2.337	-9.281
Aangenomen amendementen:				
A2022-42 Raadscommunicatie adviseur (programma 1 beleidsveld gemeenteraad, college, griffie)	-43	-43	-43	-43
<i>Specifieke dekking: Stelpost Organisatie ontwikkeling (Algemene dekkingsmiddelen)</i>	43	43	43	43
A2022-43 Sportbox aanschaf (incidenteel)	-46			
<i>Dekking: Vanuit Algemene reserve naar Kapitaaldekkingsreserve</i>	46			
A2022-43 Sportbox kapitaallasten (structureel)		-5	-5	-5
<i>Dekking: Kapitaaldekkingsreserve</i>		5	5	5
A2022-43 Sportbox onderhoud (structureel)	-5	-5	-5	-5
<i>Specifieke dekking: Taakstelling programma 3 beleidsveld sport</i>		5	5	5
A2022-44 Twee extra boa's	-150	-150	-150	-150
<i>Specifieke dekking: Stelpost herverdelingseffect</i>	150	150	150	150
A2022-45 Gratis RET OV voor AOW-ers max. inkomen 120% van bijstandsniveau	-68			
A2022-48 Intocht Sinterklaas in de kernen	-9	-9	-9	-9
<i>Specifieke dekking: Taakstelling programma 3 beleidsveld cultuur</i>		9	9	9
A2022-50 Trouwerijen en beeldvorming voortaan ook vanuit huis te volgen	-25			
A2022-52 Formatie volgt beleid voor een sterke organisatie		697	2.281	2.977
Saldo aangenomen amendementen:	-107	697	2.281	2.977
NB Incl. afrondingsverschillen				
Vastgestelde Begroting 2023-2026	51	-586	-56	-6.304

Verwerking aangenomen amendementen

Met inachtneming van de aangenomen amendementen blijft het structurele saldo van de vastgestelde begroting in 2023 positief (€ 51.000); het beeld in latere jaren laat minder negatieve cijfers zien.

Alle aangenomen amendementen zijn structureel van aard, op één amendement na, namelijk A2022-50 'Trouwerijen en beeldvorming voortaan ook vanuit huis te volgen'. Daar gaat het om een eenmalige aanschaf van apparatuur (extra camera's en audioregistratie) voor in de trouwzaal. En er is één amendement dat ook een incidentele component bevat naast structurele bedragen, namelijk A2022-43 'Sportbox'. Daarbij gaat het om de aanschaf van drie Sportboxen met inhoud (sportmateriaal). Vanuit de kapitaaldekkingsreserve worden de structurele kapitaallasten gedekt. Voor het onderhoud en toezicht zijn structurele lasten opgenomen. Deze sportboxen gaan een paar jaar mee; dat die op termijn vervangen worden, is geen vanzelfsprekendheid. Dat vergt op dat moment een nieuw (politiek) besluit.

Opgemerkt wordt dat bij A2022-45 'Gratis OV voor AOW-ers met max. inkomen 120% van bijstandsniveau' het om een additionele last in 2023 gaat die naar zijn aard structureel is. Voor latere jaren was al structureel budget opgenomen. Het amendement voorziet in versnelling met een half jaar van de invoering.

Met amendement 2022-52 kende de Raad voor 2023 een structureel budget toe (€ 1.658.000) voor de groei van de capaciteit van de organisatie om de taken en beleidsvoornemens te kunnen realiseren. De verdere groei in de jaren 2024-2026 is met dit amendement geschrapt. Het verschil tussen deze verdere groei en het structureel toegekende bedrag van € 1.658.000 is in die jaren weer toegevoegd aan het saldo van de begroting. Via de Kaderbrief 2024 (en de begroting 2024) zal het college de benodigde groei van de capaciteit weer zo veel mogelijk inzichtelijk maken per beleidsveld. De groei van het budget 2024 dat oorspronkelijk in de begroting 2023 was opgenomen is wel indicatief voor de toekomstige benodigde groei. De nu gepresenteerde 'vrijval' ten gunste van het begrotingssaldo zal dus met deze 'blik' in het achterhoofd geïnterpreteerd moeten worden.

Daarmee laat de vastgestelde begroting voor 2023 een structureel sluitende begroting zien met een klein overschot van € 51.000, waarbij alle uitgaven die naar hun aard structureel van karakter zijn door structurele inkomsten wordt gedekt. Daarbij volgen wij het Gemeenschappelijke Financieel Toezichtkader van de toezichthoudende provincies.

Hoofdstuk 3: Overzicht van de posten in de 1^e BW 2023

Eerst geven wij het financiële overzicht van de posten uit deze 1^e BW 2023 die samenhangen met de begrotingsbehandeling. De financiële effecten uit de Septembercirculaire 2022 die betrekking hebben op 2023 en verder zijn een belangrijke aanvullende dekkingsbron. Bij de aanwending van deze middelen hebben wij vooral gekeken welke budgettaire risico's er nu voor onze gemeente spelen en hoe wij daarop moeten anticiperen, zoals de CAO ambtenaren en de ontwikkelingen in het sociaal domein. Voorts gaven twee door uw raad aangenomen amendementen (A2022-44: Extra BOA's en A2022-45: Gratis OV voor AOW-ers) aanleiding om aanvullend budget beschikbaar te stellen om de uitvoering van uw wensen verder operationeel te maken. Dat gold ook voor de aangenomen motie (M2022-38: Lokaal preventieakkoord).

Daarnaast gaan wij in op de toedeling van de stelpost Organisatieontwikkeling uit de Begroting 2023. In hoofdstuk 4 geven wij een toelichting op de toegekende formatie op het niveau van de teams waarbij wij zoveel als mogelijk ook het betreffende beleidsveld aangeven. Bij de begrotingsbehandeling heeft het college toegezegd u daarover te informeren.

Vervolgens kent deze 1^e BW 2023 een aantal financiële bijstellingen die onoverkomelijk van aard zijn. De omvang van die bijstellingen is in beginsel groter dan € 100.000. Volledigheidshalve melden wij ook drie kleinere bijstellingen die nu al bekend zijn en waar we niet omheen kunnen. In hoofdstuk 5 zullen wij die posten toelichten.

1e BW 2023				
Bedragen x €1.000 (-teken is kosten en +teken is dekking)	2023	2024	2025	2026
Vastgestelde Begroting 2023-2026	51	-586	-56	-6.304
A) Posten in 1e BW 2023: Aanpassingen die samenhangen met begrotingsbehandeling:				
Septemercirculaire 2022	1.713	406	-460	1.521
Septemercirculaire 2022: stelpost Wet Kwaliteitsborging bouw (beklemde middelen)	-30	-30	-30	-30
Stelpost CAO ambtenaren ophogen (van 3 naar 6%)	-1.381	-1.381	-1.381	-1.381
Meerkosten bij A2022-44 Extra BOA's (materiële kosten)	-51	-51	-51	-51
Meerkosten bij A2022-45 Gratis OV voor AOW-ers (personele inzet bij invoering)	-90			
M2022-38 Samen stappen zetten naar een gezonder LL (Lokaal preventieakkoord)	-70	-70		
<i>Dekking: Stelpost herverdelingseffect</i>	70	70		
Formatie toedeling teams mbt beleidsveld Gemeenteraad, college en griffie	-156	-156	-156	-156
Formatie toedeling teams mbt beleidsveld Openbare orde en Veiligheid	-105	-105	-105	-105
Formatie toedeling teams mbt diverse beleidsvelden in Sociaal domein	-502	-502	-502	-502
Formatie toedeling teams mbt beleidsveld Participatie	-157	-157	-157	-157
Formatie toedeling teams mbt beleidsveld Beheer openbare ruimte	-185	-185	-185	-185
Formatie toedeling teams mbt beleidsveld Ruimtelijke ordening	-238	-238	-238	-238
Formatie toedeling teams mbt onderdeel Overhead	-745	-745	-745	-745
Budget voor opleidingskosten	-55	-55	-55	-55
<i>Dekking: Stelpost Organisatieontwikkeling</i>	1.658	1.658	1.658	1.658
<i>Dekking: Stelpost Organisatieontwikkeling restant voorgaande jaren</i>	364	364	364	364
<i>Dekking: Stelpost CAO ambtenaren</i>	121	121	121	121
(A) Subtotaal Aanpassingen:	161	-1.056	-1.922	59
B) Posten in 1e BW 2023: Financiële bijstellingen:				
Correcties functiewaardering (griffier en teams S&C en I&D)	-73	-73	-73	-73
Griffieplan 2023 (Verdere professionalisering van de zelfbewuste raad)	-20	-20	-20	-20
Meerkosten aanbesteding exploitatie maatschappelijk vastgoed	-53	-53	-53	-53
Wmo: Hulp bij huishouden	419	334	343	234
Wmo: Begeleiding	287	297	304	305
Jeugd met een beperking	-740	-764	-827	-890
Uitvoeringsmiddelen Klimaat- en energiebeleid	952	961	970	970
Stelpost Lokale maatregelen klimaat en energie	-952	-961	-970	-970
(B) Subtotaal Financiële bijstellingen:	-180	-279	-326	-497
Saldo posten 1e BW 2023 (A+B)	-19	-1.335	-2.248	-438
Begroting na 1e BW 2023	32	-1.921	-2.304	-6.742
NB Incl. afrondingsverschillen				

Na verwerking van de 1^e BW 2023 ontstaat er een (klein) structureel begrotingsoverschot € 32.000 in 2023. De saldi in latere jaren zijn verslechterd. In hoofdstuk 6 wordt ingegaan op de budgettaire risico's die zich mogelijk in de loop van 2023 voor gaan doen, maar óók op de mogelijke dekking die wij daarbij achter de hand hebben. Dat geldt met name voor het resterende voordelige saldo in de algemene uitkering in 2023 en verder, zoals is aangegeven in de Decemercirculaire 2022. De financiële effecten van deze circulaire verwerken wij in de Zomerrapportage 2023; voor latere jaren nemen wij dat mee in het komende kaderbrieftraject.

We merken op dat wij die budgettaire risico's die met de kennis van nu als onoverkomelijk getypeerd kunnen worden, reeds verwerkt zijn in deze 1^e BW 2023. En dat geldt ook voor de financiële effecten die

het gevolg zijn van de genomen besluiten in uw Raad. Daarbij bieden wij uw Raad nu het actuele financiële beeld.

Hoofdstuk 4: Aanpassingen die samenhangen met de begrotingsbehandeling

(NB Bedragen zijn structureel, tenzij anders aangegeven)

- ***Gemeentefonds, verwerking Septembercirculaire 2022 voor de jaren 2023 en verder***

In de raadsbrief van 11 oktober 2022 (U22.04839) is aangekondigd dat gemeenten voor 2023 een fors accres tegemoet kunnen zien ter compensatie voor de gestegen autonome kostenontwikkelingen als gevolg van inflatie. Ook wordt daarbij geanticipeerd op de nieuw af te sluiten CAO ambtenaren per 1 januari 2023, die naar verwachting aanzienlijk hoger zal zijn dan nu het geval is; een stijging boven de 3% is in ieder geval te verwachten nu de VNG het bod van 5% heeft gedaan.

Voor Lansingerland betekent de Septembercirculaire een verwachte stijging van de algemene uitkering met € 1,7 miljoen in 2023, daarvan is structureel € 30.000 bestemd voor de uitvoering van de Wet Kwaliteitsborging Bouw (beklemde middelen). Voor latere jaren is het effect van het accres wisselend: in 2024 is dat € 406.000 positief, in 2025 echter € 460.000 negatief. Voor 2026 is er nog steeds sprake van grote onzekerheden aangezien het Rijk zich nog niet heeft uitgelaten over het wel of niet doorzetten van de bevrozing van de opschalingskorting. Landelijk is voor 2026 éénmalig € 1 miljard toegekend als compensatie voor het loslaten van de 'trap-op-trap-af-systematiek'. Dat betekent voor Lansingerland een bedrag van circa € 1,5 miljoen. De omvang van die landelijke compensatie is verre van toereikend voor de gemeenten. Daarmee blijft de landelijke aanduiding 'ravijnjaar' voor 2026 nog steeds van toepassing.

- ***Aanpassing stelpost CAO ambtenaren 2023 van 3% naar 6% (€ 1.381.000)***

In de vastgestelde begroting is rekening gehouden met een structurele CAO-stijging van 3% voor het bestaande personeelsbestand vanaf 2023; per procentpunt stijging is dat € 420.000. De stijging van het accres van de algemene uitkering uit het Gemeentefonds voor 2023 en latere jaren is vooral bedoeld voor de loon- en prijsbijstellingen waar gemeenten mee worden geconfronteerd. De onderhandelingen voor de nieuwe CAO zijn nog gaande; naar verwachting zullen die uitkomen op een hoger percentage dan de 3% die is begroot. De VNG heeft een bod gedaan van 5%, terwijl 11,25% is gevraagd door de bonden. Het college acht het daarom verstandig nu rekening te houden met 6%. Daarbij houden we ook rekening met het CAO-effect op de 'stelpost' organisatieontwikkeling 2023.

- ***Aanvulling materiële budget extra BOA's (structureel € 52.000)***

Met het amendement A2022-044 is de capaciteit voor het aanstellen van extra BOA's, in aanvulling op de al bestaande formatie, structureel verhoogd van 2 naar 4 fte. Daarbij is in de cijfers geen rekening gehouden met de materiële en opleidingskosten die specifiek voor BOA's van toepassing zijn, zoals uniformen, portofoons, licenties (onder meer voor het systeem Citycontrol), een (extra) leaseauto met speciale faciliteiten en andere passende vervoersmiddelen (2 elektrische fietsen of scooters).

- ***Gratis OV voor ouderen (incidenteel € 90.000)***

In het coalitieakkoord is afgesproken om het onbeperkt reizen voor 65-plussers met een inkomen tot 120% bijstandsniveau in Lansingerland mogelijk te maken. Daar was in de oorspronkelijke begroting 2023-2026 ook al budgettair rekening mee gehouden vanaf het jaar 2024. Met het aangenomen amendement (A2022-45) is de ingangsdatum van de pilot voor gratis OV vervroegd naar 1 juli 2023. Er is voor de uitvoering hiervan een raming gemaakt van de tijdelijk benodigde extra ambtelijke capaciteit. Hierbij gaat het om o.a. de voorbereiding van het systeem, uitvoering geven aan de inkomenstoets van de inwoners en opdracht geven aan de RET voor verstrekking van het gratis reisproduct. Zonder deze extra middelen kunnen wij met de huidige capaciteit de pilot niet versneld uitvoeren.

- ***Lokaal preventieakkoord (structureel € 70.000)***

Bij de begrotingbehandeling heeft uw Raad de motie 'Samen stappen zetten naar een gezonder Lansingerland' (M2022-38) aangenomen. Het doel van deze motie betreft het opstellen van een lokaal preventieakkoord. Een preventieakkoord is een gedragen plan om lokaal te werken aan gezondheidspreventie. In 2023 realiseren we dat akkoord en vanaf 2024 voeren we hem uit. Dit vraagt om extra inzet. Voor een periode van 2 jaar is hier 0,7 fte voor nodig. Dit vraagt budget van € 70.000 per jaar, dat naar zijn aard structureel van karakter is. Zoals in de motie is aangegeven gaat dat ten laste van de stelpost herverdelingseffect gemeentefonds.

- ***Toedeling formatie naar de diverse beleidsvelden en teams***

Met de groei van Lansingerland staat de ambtelijke organisatie onder toenemende druk. Op diverse plaatsen 'piept en kraakt' ons apparaat en is de werkdruk ontoelaatbaar hoog. De uitkomsten van het medewerkers-tevredenheidonderzoek 2022 onderstrepen dit nog eens. De (toegenomen) werkdruk is het belangrijkste 'aandachtspunt' dat uit het MTO naar voren komt.

Om in 2023 het noodzakelijke voorzieningenniveau te kunnen blijven aanbieden voor onze inwoners, bedrijven en organisaties en aan onze wettelijke verplichtingen te kunnen blijven voldoen, is uitbreiding nodig in capaciteit en specifieke expertise. De organisatie brede analyse leverde een overzicht op met circa 40 functies/taakgebieden. Bij een aantal teams is directe versterking op dit moment al absoluut noodzakelijk. Bij deze afweging van wel of geen extra formatie hanteerden wij het uitgangspunt van 'need to have' en zeker niet van 'nice-to-have'. Daarbij houden we rekening met de noodzakelijke opleidingskosten en knelpunten bij informatisering. Daarnaast wordt de hoge werkdruk ook veroorzaakt door het moeilijk invullen van de bestaande vacatures. De arbeidsmarkt is op dit moment erg gespannen. Daarop anticiperen wij met het versterken van eigen recruitment en met vaste afspraken met een werving - en selectiebureau voor tijdelijke inhuur capaciteit.

Hieronder presenteren we per beleidsveld/organisatieonderdeel (per team) welke capaciteit vanuit deze principes zijn toegekend. Het accent bij de toedeling lag op die functies die met name nodig zijn voor de uitvoering van taken (bijvoorbeeld voor de WMO, Jeugdzorg, Participatie, vergunningen en beheer openbare ruimte). Daarnaast is door de groei van het 'uitvoerende' werk ook groei nodig van 'overhead' functies. Die laatste groei is niet rechtstreeks toe te delen aan beleidsvelden en wordt daarom zichtbaar gemaakt per team c.q. per activiteit (ICT, recruitment, etc.). De dekking van deze toedeling bestaat uit de stelpost Organisatieontwikkeling uit de Begroting 2023 die met het aangenomen amendement horizontaal structureel met € 1.658.000 is opgehoogd. Op deze stelpost, resteerde nog een niet toegedeeld budget van € 364.000 vanuit eerdere jaren. Tevens wordt rekening gehouden met een hogere stijging van de CAO (6%) dan de raming die we oorspronkelijk hadden (3%).

De aansluiting ziet er dan in 2023 als volgt uit (structurele bedragen):

Aansluiting formatietoedeling en dekking in €'s	in 2023
Totaal toegedeelde formatie	2.088.000
Budget voor opleidingskosten	54.000
totaal:	2.142.000
Dekking:	
Stelpost organisatieontwikkeling	1.657.000
Restant stelpost vorige jaren	364.000
Uit gemeentefonds voor ophoging naar 6% CAO	121.000
totaal:	2.142.000
NB Incl. afrondingsverschillen	

Onderstaand geven wij een toelichting op de toegedeelde formatie per team; zoveel als mogelijk zijn de geclusterde bedragen naar beleidsveld opgenomen in de eerder gepresenteerde tabel met de specifieke posten van de begrotingswijzigingen. Er kunnen meerdere teams werkzaam zijn voor één beleidsveld; omgekeerd komt het ook voor dat de werkzaamheden van een team meerdere beleidsvelden betreffen.

○ *Beleidsveld Gemeenteraad, college en griffie/ Griffie (€ 43.000)*

Met het aangenomen amendement A2022-42 'Raadscommunicatie adviseur' is besloten om uit de stelpost Organisatieontwikkeling een budget voor 0,5 fte voor een raadscommunicatie adviseur te dekken en toe te voegen aan het budget van de griffie. Daarbij werd een bedrag van € 40.000 genoemd. Als de gebruikelijke inschaling voor een dergelijke functie wordt gehanteerd is een budget van € 43.000 nodig. Dat bedrag wordt nu toegerekend aan het budget van de griffie.

○ *Beleidsveld Gemeenteraad, college en griffie/ Team Bestuur & Communicatie (€ 113.000)*

Om te kunnen voorzien in specifieke expertise voor de toegenomen communicatieactiviteiten organisatie breed zijn een extra communicatieadviseur en medewerker ondersteuning bij team B&C onontbeerlijk (samen 2 fte).

○ *Beleidsveld Openbare orde en Veiligheid/ Team Veiligheid & AVP (€ 105.000)*

Wij missen op dit moment eigen expertise op het gebied van de Wet Bibob; indien dat nodig is, huren wij die expertise nu in en komen deze kosten 'incidenteel' ten laste van het rekeningresultaat. De gevallen waarbij een Bibob-toetsing noodzakelijk blijkt, nemen toe. Om aan de wettelijke verplichtingen te kunnen blijven voldoen (binnen de termijnen) en invulling te kunnen geven aan het lokale 'ondermijningsbeleid', trekken wij een Bibob-coördinator aan.

○ *Team Maatschappelijke ondersteuning en jeugd (€ 291.000)*

Wij kampen met een structureel tekort aan consultants (medewerkers publieksdiensten), specifiek voor zaken die de Wmo, Jeugdhulp en Leerplicht betreffen (samen 3 fte). Met een structurele uitbreiding van de capaciteit aan deze consultants kunnen we onze bewoners of cliënten beter en sneller binnen de wettelijke eisen verder helpen. Daarnaast missen wij specifieke kennis op het gebied van gedrag bij jeugdigen. Met een aanvullend budget van € 50.000 wordt de inzet van een gedragsdeskundige jeugd mogelijk.

○ *Team Maatschappelijke opgaven (€ 211.000)*

Er spelen vele zaken in het sociale domein waarbij een strategische invalshoek onontbeerlijk is. In onze organisatie is de daarvoor benodigde capaciteit onder bemenst en daarmee onderbelicht. Om de

toegenomen complexiteit en beleidsvraagstukken op te kunnen blijven pakken, vraagt dat portfolio-management en aanvullende beleidsmatige expertise (samen 2 fte).

N.B. De werkzaamheden van het team Maatschappelijke ondersteuning en jeugd zijn uitvoerend van karakter en van het team Maatschappelijke opgaven voornamelijk beleidsmatig; beide teams (€ 502.000) werken voor meerdere beleidsvelden binnen het Sociaal domein.

- *Beleidsveld Participatie/Team Participatie (€ 157.000)*

Door de toegenomen werkdruk zijn aanvullend een consultant Inkomen en een consultant Werk (Participatiewet) absoluut vereist om vanuit de gemeente de wettelijke taak nog goed uit te kunnen voeren (samen 2 fte).

- *Beleidsveld Beheer openbare ruimte/Team Beheer (€ 185.000)*

Binnen onze gemeente hebben wij op dit moment geen specifieke capaciteit in huis voor Dierenwelzijn (in de openbare ruimte). Ook voor het onderwerp Groen en Spelen zijn wij onder bemenst. Wij zullen twee adviseurs voor deze aandachtgebieden aantrekken (samen 2 fte).

- *Beleidsveld Ruimtelijke ordening/Team Gebiedsontwikkeling (€ 119.000)*

Met het aantrekken van een extra Opgavemanager/ambtelijk opdrachtgever ontstaat er meer evenwicht bij de andere managers in de structureel toegenomen werkzaamheden.

- *Beleidsveld Ruimtelijke ordening/Team Omgevingsrecht (€ 119.000)*

Onze capaciteit bij bestemmingsplannen en vergunningverlening staat fors onder druk; ook zien we een toename in aandacht voor afstemming met initiatiefnemers en hun omgeving. Met het aantrekken van een procesleider kunnen we prioritering en proces beter begeleiden.

- *Onderdeel Overhead/Team Organisatie en Human resource management (€ 231.000)*

Gezien de moeilijke arbeidsmarktomstandigheden is er voorgaande jaren ingehuurd op specifieke recruitmentcapaciteit. De daarvoor benodigde formatie wordt nu structureel ondergebracht in onze eigen organisatie. Daarmee zijn 3 fte gemoeid.

- *Onderdeel Overhead/Team Informatisering en Digitalisering (€ 347.000)*

Aanpassingen in het team dat organisatie breed de verantwoordelijkheid draagt voor computerfaciliteiten, geautomatiseerde systemen en informatiebeveiliging zijn vorig jaar ingezet en vragen voor 2023 een verdere groei. Deels gaat het om expertise die wij nog niet in huis hadden, deels om uitbreiding van de bestaande capaciteit. Deze capaciteit is nodig om de verdere digitalisering van de organisatie (en maatschappij) op verantwoorde wijze 'bij te benen'. Dit betekent gestructureerd (en projectmatig) implementeren en beheren van hardware, systemen, netwerken en applicaties. Ook het meer datagericht werken en daarmee gericht 'beleid' kunnen ontwikkelen, monitoren en evalueren is nodig, onder andere om grip te blijven houden op het sociaal domein en het kunnen werken met de nieuwe omgevingswet. De implementatie van de Wet open overheid en de hiermee samengaande 'stroomlijning' van de digitale archivering vragen ook toenemende capaciteit op het gebied van informatisering en digitalisering.

- *Onderdeel Overhead/Management (€ 167.000)*

Enige jaren geleden is het werkterrein van een directeur bedrijfsvoering ondergebracht bij de algemeen directeur/ gemeentesecretaris. Inmiddels is gebleken dat strategische vraagstukken op de diverse aspecten van de bedrijfsvoering meer aandacht vergen. Naast de twee domeindirecteuren voor 'Samenleving' en 'Ruimte en economie' ontstaat er met een directeur 'Bedrijfsvoering' meer evenwicht in het topmanagement. Bij de analyse van de toedeling van formatie is geconstateerd dat de inschaling van een

van de teammanagers ten onrechte was achtergebleven. Dat aanvullende budget is nu gedekt uit de stelpost Organisatieontwikkeling.

Ter afsluiting van deze toelichting vermelden wij dat de toegedeelde formatie zoveel als mogelijk wordt ingevuld met personeel in vaste dienst; de arbeidsmarktomstandigheden zijn echter van dien aard dat we in enkele gevallen het budget eerst moeten gebruiken voor het inhuren van die capaciteit.

Hoofdstuk 5: Financiële bijstellingen

(NB Bedragen zijn structureel, tenzij anders aangegeven)

Correcties functieherwaardering (€ 73.000)

Bij een drietal bestaande functies blijkt dat de waardering ten onrechte nog niet is bijgesteld. Het gaat om de functie van de griffier en functies bij het team Service & Contact en het team Informatisering & Digitalisering. Deze correcties zijn arbeidsrechtelijk onoverkomelijk van aard en staan los van de bovengenoemde organisatieontwikkeling.

Griffieplan 2023 (€ 20.000)

Eind december jl. hebben de Werkgeverscommissie en het Presidium van uw Raad ingestemd met het Griffieplan 2023, getiteld: 'In verbinding'. Onder meer is daarin als speerpunt de verdere professionalisering van de zelfbewuste raad opgenomen. Er zijn aanvullende middelen nodig omdat het budget op dit moment van ca € 6.700 per jaar ontoereikend is om dit speerpunt uit te voeren voor een raad met 60 (duo)leden. Het aanvullend budget bedraagt structureel € 20.000.

Maatschappelijk vastgoed, bijstelling aanbestedingsbedragen (€ 53.000)

In oktober jl. besloot het college tot de voorlopige gunning in het aanbestedingstraject 'Beheer en exploitatie Maatschappelijk Vastgoed' aan Sportfondsen Lansingerland. Daarbij is het traject van Europees aanbesteden goed doorlopen. Nieuwe inzichten in de prijsontwikkeling lieten echter zien dat een verhoging van het budget met ca. 10% ten opzichte van de eerdere raming noodzakelijk bleek. Gezien eerdere toezegging van het college aan de Raad om de huren voor gebruikers van de accommodaties (met name lokale sportverenigingen) niet te verhogen is er geen structurele dekking voor deze hogere lasten. Deze structurele bijstelling is daarmee onoverkomelijk en kon niet meer worden verwerkt in de begroting die wij aan de raad hebben aangeboden.

Autonome ontwikkelingen in sociaal domein

Als er zich autonome ontwikkelingen in het sociale domein voordoen, is het gebruikelijk om de financiële bijstellingen (positief of negatief) in de zomerrapportage aan uw Raad voor te leggen. Echter, wij kunnen in het traject realistisch begroten in het sociale domein bijgestelde ramingen nu al aan u voorleggen. Hierbij merken we op dat we in het kader van realistisch ramen in de Begroting 2023 en meerjarenraming 2024-2026 al rekening hielden met (verdere) groei van gebruik en daarmee groeiende budgetten. De realisatie 2022 wijkt echter af van de eerdere verwachtingen die we nog voor de Begroting 2023 hadden en daarmee ook het vertrekpunt voor 2023 (zie onder andere de Slotwijziging 2022). Het gaat daarbij om de volgende drie posten:

- Wmo: Hulp bij Huishouden (€ 419.000 in 2023 aflopend tot € 234.000 in 2026, voordelig)

In de Slotwijziging 2022 verlaagden we het budget voor hulp bij het huishouden eenmalig met 420.000. We constateerden dat in 2022 de krapte op de arbeidsmarkt is toegenomen. De vraag naar hulp is groter dan het aanbod hulp dat geleverd kan worden door aanbieders. Zij hebben moeite om nieuwe klanten aan te nemen en hulp te leveren aan de reguliere cliënten. De wachttijden nemen hierdoor toe, waardoor cliënten later zorg krijgen. Inwoners die al zorg ontvangen krijgen soms minder hulp dan waar zij volgens de beschikking recht op hebben. We verwachten niet dat dit op korte termijn is opgelost, ondanks de inzet van de

aanbieders en onze gemeentelijke organisatie. Daarom stellen we ook het budget voor 2023 en verder naar beneden bij. Voor 2023 met 419.000.

- *Wmo: Begeleiding (€ 287.000 in 2023 oplopend tot € 305.000 in 2026, voordelig)*

In de Slotwijziging 2022 verlaagden we het budget voor Wmo begeleiding eenmalig met € 500.000. De voorziening 'begeleiding' bestaat uit verschillende producten. Begeleiding individueel, begeleiding groep en begeleiding mantelzorger zijn onderdeel van de totale voorziening. De groei van het gebruik van begeleiding was in 2022 lager dan verwacht. We verstrekten minder nieuwe voorzieningen dan we vanuit gingen. Daarnaast zien we dat door de krapte op de arbeidsmarkt er wachtlijsten zijn. Er wordt niet direct of minder zorg wordt geleverd. De realisatie in 2022 lag hierdoor lager. Hierdoor beginnen we in 2023 met een lager aantal cliënten dan waar we bij de Begroting 2023 vanuit gingen. Dit leidt tot een voordeel van € 287.000 in 2023. We verwachten dat vanaf 2023 de groei weer stapsgewijs toeneemt. Door corona waren de wachtlijsten binnen de Wet Langdurige Zorg (Wlz, dit ligt niet bij de gemeente) korter dan voorheen. Nu zien we deze wachtlijsten weer groeien. We zetten hierdoor vaker tijdelijk begeleiding in om de periode tot aan de Wlz voorziening te overbruggen. Meerjarig houden we daarom vast aan de groeicijfers die we ook in de Begroting 2023 verwachtten. Dit is circa 5% per jaar. Omdat we beginnen met lagere cliëntenaantallen is het financiële voordeel wel structureel.

- *Jeugd met een beperking (€ 740.000 in 2023 oplopend tot € 890.000 in 2026, nadelig)*

In de Slotwijziging 2022 verhoogden we het budget voor 2022 voor Jeugd met een Beperking met € 600.000. In lijn met die wijziging is ook in 2023 een verhoging van het budget nodig. Het betreft een ophoging van € 740.000 ten opzichte van de eerdere ramingen in de Begroting 2023. We zien dat de gemiddelde besteding per cliënt sterk is toegenomen. Dit komt door meer complexe problematiek waardoor zwaardere zorg ingezet wordt. Daarnaast worden uit dit budget ook specifiek en anders gecontracteerde aanbieders betaald. Dit is zorg die niet standaard gecontracteerd is en waarvoor wij een maatwerkcontract afsluiten zodat de jeugdigen passende zorg kunnen krijgen. Hier zien we ook een stijging in de kosten. Bij het opstellen van de begroting konden we deze ontwikkelingen nog niet in financiële termen vertalen.

Uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid

Op 25 oktober jl. verzond de minister voor Klimaat en Energie de brief aan gemeenten over de toegekende 'uitvoeringsmiddelen klimaat- en energiebeleid'. Gemeenten (en provincies) hebben zich gecommitteerd aan het klimaatakkoord en de daarin genoemde doelstelling van 49%. Het Rijk heeft tot en met 2030 € 5,38 miljard geoormerkt voor de uitvoeringskosten van gemeenten en provincies. Over de toekenningen in de jaren 2023 tot en met 2025 heeft de minister nu een uitspraak gedaan. Voor het uitkeren van deze middelen is echter nog een wettelijke regeling vereist die momenteel wordt uitgewerkt. Naar verwachting krijgt dat de vorm van een brede doeluitkering (BDU) waarbij gemeenten veel vrijheid hebben bij de uitvoering van het beleid (binnen de door het Rijk gestelde kaders). De ministeriële regeling die daarin voorziet, wordt naar verwachting in januari/februari 2023 gepubliceerd.

Voor Lansingerland is de toekenning € 952.000 in 2023; voor 2024 en 2025 ligt dat iets hoger (€ 961.000 respectievelijk € 970.000). Deze budgetten mogen wij als structureel bestempelen. Omdat we nog nadenken over de lokale aanwending van deze budgetten, parkeert het college deze bedragen voorlopig op een stelpost. Voordat deze stelpost wordt aangewend is een plan nodig waarin is aangegeven wat het college precies gaat doen aan het klimaat- en energiebeleid en wat dit gaat kosten. Op dat moment worden de middelen pas definitief toegekend en kan het geld worden ingezet. Wij zijn nu bezig met de voorbereiding van het: 'Doorontwikkelplan duurzaamheid'. Naar verwachting sturen wij dat komend kwartaal, uiterlijk voor de zomer, naar uw Raad.

Hoofdstuk 6: Budgettaire risico's en mogelijke dekking

Op dit moment voorzien wij een aantal risico's die komende periode een financieel effect zullen hebben, maar nu nog niet gekwantificeerd kunnen worden. Hieronder worden die genoemd. Ook noemen wij nog de diverse financiële mogelijkheden als deze risico's zich onverhoopt zullen manifesteren. Tot slot gaan we nog kort in op de Decemercirculaire 2022.

Indexering gemeenschappelijke regelingen

Als eerste gaat het om de aanpassing van de indexering van gemeenschappelijke regelingen waarin Lansingerland participeert. In de Kring van gemeentesecretarissen Regio Rotterdam-Rijnmond en Goeree-Overflakkee wordt jaarlijks de indexatie-methodiek besproken en een voorstel gedaan voor een te hanteren indexcijfer, die vervolgens aan de respectieve gemeentebesturen ter vaststelling wordt voorgelegd. Voorgesteld is om de indexatie voor 2023 te bevrozen, maar voor 2024 een verhoging van 8,4% door te voeren, dit betekent een bedrag van circa € 582.000. Deze afspraken betreffen bijvoorbeeld de VRR, DCMR, GGD de Jeugdzorg en het Recreatieschap Rottemeren. Het college zal de financiële effecten meenemen in de voorbereiding op de Begroting 2024 (traject kaderbrief).

Daarnaast zal de VRR naar alle waarschijnlijkheid voor het jaar 2023 al een beroep doen op de deelnemende gemeenten voor een aanvullende bijdrage. De gesprekken en daarmee de besluitvorming daarover zijn nog niet afgerond. Indien opportuun zullen de eventuele financiële consequenties in de komende Zomerrapportage 2023 aan de raad worden voorgelegd.

Ten derde gaat de invoering van de herijking van de systematiek van het Gemeentefonds per 1 januari 2023 iets betekenen voor de gemeentelijke deelnemersbijdragen aan de VRR. Op dit moment worden die effecten geanalyseerd; afhankelijk van de besluitvorming zal de aanpassing van de bijdrage van Lansingerland ofwel in de zomerrapportage aan u worden voorgelegd indien het nog 2023 betreft, of worden meegenomen in het traject kaderbrief voor de Begroting 2024.

Stijgende kosten voor inhuur

Voor het uitvoeren van alle taken en door uw Raad vastgestelde beleid is capaciteit nodig. De formatie is hier o.a. op afgestemd. Zoals gesteld is de arbeidsmarkt (zeer) ongunstig voor gemeenten en dus is het moeilijk om vacatures structureel in te vullen, feit is dat deel van de formatie ingehuurd wordt vooruitlopend op vaste formatie c.q. tussen vacatures in. Inhuur is circa 20% duurder dan vaste formatie. Daarom stelde het college bij Kadernota 2023 voor een stelpost structureel op te nemen voor inhuur. Uw Raad wees dit voorstel af. We merken dat er toch behoorlijk wat inhuur nodig is (o.a. op niet in te vullen formatieplaatsen). Wij verwachten dat dit voor 2023 een incidenteel nadeel gaat opleveren. We monitoren dit via de reguliere P&C cyclus en zullen hier de Raad ook informeren.

Stijgende kosten door o.a. inflatie en nieuwe CAO voor ambtenaren

De stijgende inflatie, hoge kosten voor energie, grondstoffen en arbeid zijn risico's om rekening mee te houden. Contractspartners willen hogere vergoedingen etc. We zullen de stijgingen per situatie bekijken, maar het kan zijn dat dit leidt tot (incidentele) nadelen bij de zomerrapportage 2023 en Jaarrekening 2023.

Voor de nieuwe CAO rekenen we nu met 6%, maar dit kan ook 8% worden. Deze stijging kan dus ook leiden tot een incidenteel nadeel bij de Jaarrekening 2023 en het structureel toenemen van het begrotingstekort in 2024 e.v.

Stijgende kosten door de groei van de gemeente

In de Begroting 2023-2026 stelden wij voor in de meerjarenraming rekening te houden met de groei van de gemeente en daarmee ook de benodigde groei van de benodigde capaciteit voor de organisatie. Hiervoor was een oplopende stelpost in de begroting opgenomen gerelateerd aan het aantal inwoners. Uw Raad gaf

aan dat zij het principe van groei herkent, maar in de volgende begroting (2024) en in aanloop daarnaar toe (in traject kaderbrief) graag deze groei beter onderbouwd wil zien en dat dit per beleidsveld/taakveld/product in de begroting zichtbaar wordt gemaakt. Als onderdeel van het traject kaderbrief werkt de organisatie dit principe momenteel verder uit, waarbij (voor zover mogelijk) per beleidsveld in beeld wordt gebracht welke capaciteit nodig is om de groeiende taken (bijvoorbeeld meer cliënten, meer aanvragen bij de balie, meer aanvragen voor vergunningen, etc.) uit te kunnen blijven voeren. Aangezien de stelpost voor de groei met het aannemen van het amendement bij de Begroting 2023-2026 is 'bevroren' op het niveau van 2023 moeten we de komende jaren rekening houden met extra lasten die nu nog niet in de begroting staan.

Mogelijke financiële dekking

Mocht er een of meerdere van deze budgettaire risico's zich toch voor gaan doen, biedt de begroting nog financiële dekkingsmogelijkheden. Een daarvan is de opgenomen stelpost herverdeeldeffect herijking Gemeentefonds. Na verrekening van het aangenomen amendement: 'Twee extra BOA's' (A2022-44) en de benodigde kosten voor de motie: 'Lokaal preventieakkoord' (M2022-38) resteert nog € 980.000 structureel om negatieve effecten voor Lansingerland als gevolg van tekortschietende compensatie van het Rijk bij de herijking Gemeentefonds op te vangen. Bij de analyse en de doorrekening van de effecten van de herijking zagen wij dat Lansingerland als 'nadeelgemeente' méér gecompenseerd werd dan dat wij hadden voorzien. Daarom is voorzichtigheidshalve deze stelpost opgenomen. Naar verwachting zal de komende meicirculaire ons uitsluitsel geven over het al dan niet correcte compensatiebedrag voor 2023 en latere jaren. Daarnaast biedt de Decemercirculaire 2022 nog mogelijk soelaas (zie onder).

Decemercirculaire 2022

Het is gebruikelijk dat het Rijk vóór het einde van het jaar een decemercirculaire publiceert met daarin vaak nog technische aanpassingen. Op 21 december jl. hebben wij de Decemercirculaire 2022 ontvangen. Daarin zijn géén nieuwe accreswijzigingen opgenomen, noch voor 2022, noch voor latere jaren. Dat betekent dat de accresramingen zoals opgenomen in de Septemercirculaire 2022 niet zijn bijgesteld. In de brief: 'Septemercirculaire Gemeentefonds 2022 in relatie tot Begroting 2023-2026 van 11 oktober 2022 (kenmerk: U22.04839) informeerden wij uw raad over die accresramingen.

Ook hebben wij in die brief gemeld dat het verstandig zou zijn te anticiperen op een correctie op de (landelijke) berekening van de uitkeringsfactor, die in de Decemercirculaire 2022 definitief zou worden verwerkt. Met de informatie van dat moment hielden we rekening met een structurele korting van € 615.000 in 2023, licht oplopend naar € 627.000 in 2026. Nu blijkt die correctie op de uitkeringsfactor in relatie met de maatstaven die voor Lansingerland van toepassing zijn iets minder negatief uit te pakken; er resteert een voordelig structureel saldo van € 243.000 in 2023, aflopend tot € 178.000 in 2026. Deze structurele bedragen komen ons eveneens van pas als er onverhoopt budgettaire risico's in de loop van 2023 zich voordoen. De volledige verwerking van de financiële effecten nemen we mee in de Zomerrapportage 2023 of in het traject naar de nieuwe begroting als het de latere jaren betreft.

De budgetten voor de (lokale) uitvoering van het klimaat- en energiebeleid, zoals die waren aangekondigd in de brief van de minister van Economische Zaken en Klimaat van 25 oktober jl., zijn nu bevestigd en worden via de algemene uitkering aan de gemeenten ter beschikking gesteld. Zoals vermeld parkeren wij in de 1^e BW 2023 die budgetten op de stelpost Lokale maatregelen klimaat en energie.

Daarnaast is in de Decemercirculaire 2022 nog een aantal budgetten genoemd die nog betrekking hebben op 2022. Daarover zullen wij u informeren bij de Jaarrekening 2022 en uw raad voorstellen deze budgetten naar 2023 over te hevelen.

Tot slot wordt in deze circulaire vermeld dat het Rijk nog wil voorzien in aanvullende prijscompensatie voor gemeenten in 2023. Om welke bedragen dat per gemeente gaat, zal in de Meicirculaire 2023 aan de orde komen. Die bedragen kunnen dan mettertijd nog worden aangewend voor de eventuele budgettaire risico's die zich mogelijk in de loop van 2023 voordoen.